

Co mohou očekávat mléčné farmy?

Aktuálně byl vyhlášen nový ročník soutěže Mléčná farma roku. Oslovili jsme specialistu na ekonomiku mléčného skotu Ing. Jana Syrůčka Ph.D., aby na začátku vyhlášení nového ročníku popsal aktuální a budoucí situaci v chovech mléčného skotu i celém sektoru výroby mléka.

Jak si stojí chovatelé dojnic u nás a v mezinárodním srovnání, např. s Polskem a Německem? Vyzdvihl byste některé ukazatele?

V ČR má chov dojeného skotu velkou tradici a význam pro české zemědělství a potravinářství. Jde o jedno z klíčových odvětví českého agrárního sektoru a je proto žádoucí minimálně zachovat současné stavy dojnic a úroveň užitkovosti i pro zajištění budoucí soběstačnosti v produkci mléka. V posledních letech stoupá průměrná dojivost krav a zlepšují se i ukazatele reprodukce a zdraví dojnic, což jen potvrzuje dobrou práci českých chovatelů. V rámci 27 členských států EU měla a má ČR nadprůměrnou dojivost (v roce 2021 podle Faostatů dokonce 11. nejvyšší na světě). V ČR byly dodávky mléka na hektar zemědělské půdy v minulém roce podle údajů Eurostatu 899 kg, což je na podobné úrovni jako v Polsku (880 kg) i jako průměr EU (898 kg) a méně než v Německu (1925 kg). V ČR ale bylo chováno méně skotu na 100 hektarů zemědělské půdy (39 kusů) než činil unijní průměr (46 kusů) i než v Německu (66 kusů) a Polsku (44 kusů).

ČR je stejně jako celá EU, Německo i Polsko v produkci mléka soběstačná (nesoběstačné jsou některé státy jižní a východní Evropy). Ve srovnání s Německem i Polskem je v ČR dosahována vyšší průměrná dojivost krav, v roce 2021 podle dat Evropské komise nižší na krávu

a rok o 653 kg v Německu a o 2984 kg v Polsku. Dodávky mléka na hektar i intenzita chovu jsou dlouhodobě ze států EU jednoznačně nejvyšší v Nizozemsku. V dodávkách mléka na obyvatele je ČR v rámci unie mírně podprůměrná (93 % průměru EU), nejvyšší hodnoty tohoto parametru bylo v minulém roce dosaženo v Irsku. V průměru je v EU (284 kg, 100 %), v Německu (110 % EU) i v Polsku (95 % EU) oproti ČR (79 % EU) vyšší průměrná spotřeba mléka a mléčných výrobků.

Hodně se mluví o rostoucích nákladech, můžete zmínit, co dělá nejvíce vrásek na čele chovatelům mléčného skotu? Promítne se navýšení cen energií výrazně do cen mléka, či je to spíše zanedbatelné?

Náklady na chov jedné krávy rostou dlouhodobě. Částečně je to způsobeno růstem dojivosti, a tudíž vyššími náklady zejména na krmiva, částečně se do růstu nákladů promítají obecně se zvyšující ceny většiny vstupů. Růst cen vstupů výrazně zvýšil náklady obzvláště v roce 2022 a jejich další navýšování se očekává i v roce 2023. Kolísání (růst) vstupních cen pak nejvíce ovlivňují největší nákladové položky chovu, kterými jsou krmiva a pracovní náklady. Vedle cen krmiv a cen práce jsou i pro chovatele dojnic významné i ceny energií, které se promítanou v přímém zvýšení fixních nákladů

Ing. Jan Syrůček, Ph.D.,
Výzkumný ústav živočišné výroby, Praha

včetně režií, ale mohou prodražit i produkci vlastních krmiv na farmě.

Jaký je váš názor na zpeněžování mléka u nás a v Evropě?

Výkupní cena mléka se u nás vyvíjí podobně jako v Evropě a ve světě. V rámci EU je nejvyšší cena na Maltě a na Kypru, dlouhodobě vyšší je v původních členských státech (EU-15) oproti státům, které do EU přistupovaly od r. 2004 (EU-13). V ČR je cena nižší než v EU, naopak výraznější rozdíl býval oproti Německu (např. za minulý rok to bylo podle údajů Evropské komise zhruba 1,9 Kč za kg při kurzu 25 Kč/EUR). Za prvních devět měsíců letošního roku byla podle údajů Evropské komise cena mléka v ČR na úrovni 97 % průměru EU, ale v tomto období se pod průměr EU dostala i cena v Německu (98 % průměru EU). Rozdíl v ceně mléka v ČR a v Německu tak činil pouze 0,1 Kč/kg (při kurzu 25 Kč/EUR). Při porovnání průměru roku 2022 a prvních osmi měsíců letošního roku je z grafu níže zřejmé, že v Německu a i v průměru v EU byl rozdíl mezi těmito dvěma obdobími v ceně vyšší než v ČR. Průměry za ČR byly ovlivněny na počátku roku 2022 ještě nižší cenou a na počátku roku 2023 zase opak cenou ještě relativně vysokou. Z grafu je též patrné, že máme nižší cenu i než činí průměr EU-13, což bylo dáno vysokou cenou na Maltě a Kypru, která průměr EU-13 ovlivnila. Do určité míry mohou být hodnoty zkresleny měnovým kurzem a způsobem vykazování, kdy vykupované mléko není převedeno na jednotnou úroveň mléčných složek. Vyšší výkupní cena je důvodem vysokých exportů syrového

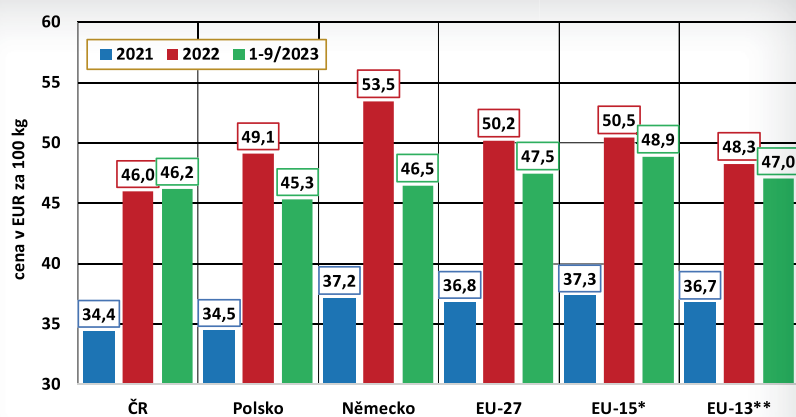
mléka právě do Německa. Dokládají to i statistiky Ministerstva zemědělství, kde cena placená pouze od českých mlékáren bývá zpravidla nižší než cena od všech nakupujících, tj. cena, kde jsou zahrnuti kromě českých i zahraniční subjekty.

Máte nějaké prognózy, jak by to mohlo vypadat do budoucnosti? Je tedy v Evropě mléka nedostatek, nebo nadbytek? Dochází v Nizozemsku k poklesu produkce?

Celosvětově má podle odhadů produkce kravského mléka růst, mají se zvyšovat stavy dojnic a růst má i průměrná dojivost na krávu. V EU je však predikováno pokračování trendu snižování celkových stavů dojených krav, růst průměrné dojivosti má být navíc pomalejší než v uplynulých letech, takže je možné, že v následujících letech dojde k určitému poklesu celkové produkce mléka v EU. Za prvních osm měsíců roku 2023 se oproti stejnému období minulého roku zvýšily v EU-27 dodávky mléka v průměru o 0,6 %. Nejvyšší absolutní růst produkce mléka byl zaznamenán v Německu, a právě v Nizozemsku, kde se v posledních deseti letech poměrně výrazně zvýšila průměrná dojivost (o 19 % za období od 2012 do 2021). Tím došlo ke zvýšení produkce celkem i na hektar zemědělské půdy i přesto, že za posledních deset let zde došlo ke druhému nejvyššímu poklesu intenzity chovu ze všech států EU (podle dat Eurostatu počet skotu na 100 hektarů zemědělské půdy mezi roky 2013 a 2022 poklesl z 221 na 208 kusů, tj. o 6 %). Pro porovnání, počet dojnic na 100 hektarů zemědělské půdy v ČR činí 39 kusů (údaje za r. 2022 podle evidence Eurostatu).

Jak je na tom světový trh – Nový Zéland, Austrálie, USA, Latinská Amerika?

Podle údajů dostupných na serveru Clal.it se produkce mezi lednem a zářím letošního roku zvýšila ve srovnání se stejnými měsíci roku minulého na Novém Zélandu, v USA, v Uruguayi, v Mexiku i ve Velké Británii (za 1–6/2023 rovněž v Brazílii). Naproti tomu za devět měsíců roku 2023 produkce klesla

* státy, které přistoupily v letech 1952 až 1995. Bez údajů Velké Británie a Lucemburska. ** státy, které přistoupily od roku 2004. pozn.: cena při skutečném obsahu složek. Pramen: EU Milk Market Observatory, Evropská komise (2023)

Výkupní cena mléka v ČR, v EU a ve vybraných státech

Autor Jan Syrůček

v Japonsku, v Austrálii a za osm měsíců je hlášen úbytek produkce rovněž v Argentíně a v Chile. Průměrná výkupní cena mléka výrazně klesala (stejně jako v EU a v ČR, kde pokles mezi lednem a zářím podle údajů Evropské komise byl 22 a 27 %) v prvních měsících letošního roku na N. Zélandu, kde se mírně zvýšila až v září. V USA došlo k navyšo-

vání ceny již v srpnu a očekáváno je i za září 2023.

Vraťte se k soutěži Mléčná farma roku. Myslíte si, že podobné soutěže v kvalitě mléka jsou pro chovy přínosem? Jak mohou tuto soutěž využít?

Já vnímám Mléčnou farmu roku jako prestižní soutěž pro české chovatele,

kteřá na základě důvěryhodných výsledků kontroly mléčné užitkovosti prostřednictvím několika ukazatelů z více oblastí chovu vyhodnotí nejlepší mléčnou farmu v daném roce. Hodnotící ukazatele posuzují hlavní oblasti chovu, jakými jsou zdraví, reprodukce a produkce mléka. Tato soutěž, ale i některá další šetření, umožní

chovatelům porovnat jejich výsledky s adekvátní konkurencí a s nejlepšími podniky v odvětví. Na základě srovnání mohou chovatelé odhalit své rezervy a v rámci svého managementu přijmout vhodná opatření směřující k vyšší efektivitě produkce.

Lukáš Prýmas

Mléčná farma roku 2024

Soutěž o nejlépejší mléčnou farmu se opět otevírá. Stejně jako v několika minulých letech se posuzují výsledky v šesti kategoriích reprezentující oblast zdraví, produkce i reprodukce.

Mléčná farma roku je z pohledu počtu přihlášených farem akce se stále vzrůstajícím počtem účastníků. Kritéria soutěže se ustálila na současně podobě již několik let. Farmy si tak mohou porovnávat své výsledky meziročně stejně tak jako s pěti nejlepšími u daného plemene.

V posledním ročníku se ucházelo o titul Mléčná farma roku celkem 187 farem a jako v minulých ročnících se soutěžilo podle plemen ve dvou kategoriích – za české strakaté plemeno a za holštýnské plemeno. Po vyřazení farem nesplňujících podmínky soutěžilo v kategorii Čestr 82 farem a v kategorii Holštýn 100 farem. Pětice najlep-

ších farem v každé kategorii byli finalisté, kteří získali finanční ocenění.

Výsledky KU za uplynulé období

V nadcházejícím ročníku, v Mléčné farmě roku 2024, se budou výsledky zpracovávat ze všech stájí zapojených do KU, splňujících podmínky soutěže. Českomoravská společnost chovatelů, a. s., kde je soustředěna ústřední evidence a kontrola užitkovosti, tedy všechna potřebná data o soutěžících, tak podle stávajících známých pravidel zpracuje výsledky za kalendářní rok 2023. Z nich vzejdou nejlepší farmy z obou plemen,

stejně tak i skokani roku (podniky s nejlepším zlepšením ukazatelů).

Posuzován opět bude roční průměr u počtu somatických buněk, lineárního skóre somatických buněk, dojivosti krav, obsahu tuku a bílkovin v mléce, průměrného laktačního dne a délky mezidobí. Každý chovatel si tak může posleze najít své výsledky v daných ukazatelích pro porovnání. Zveřejněny však budou výsledky pouze finalistů soutěže.

Ještě více účastníků

Ceny od partnerů jsou opět připraveny a ti, co už soutěžili, si pravděpodobně účast v dalším ročníku nenechají ujít.

Vlastně nově mohou soutěžit všichni zapojení do kontroly užitkovosti mléčného skotu bez speciálního přihlašování se.

Slavnostní vyhlášení soutěže a setkání chovatelů obou plemen se tak uskuteční v úterý 5. března 2024 v prostorách hotelu Jezerka u Seče v okrese Chrudim.

Organizátoři, vyhlášovatelé a partneři se těší na setkání s vámi.

Více o soutěži najdete na webových stránkách www.mlecnafarmaroku.cz.

-redakce-

16. ročník

Soutěž o mléčnou farmu roku 2024, ocenění za kvalitu chovu dojníc!

www.mlecnafarmaroku.cz

